

فهرست مطالب

- مقدمه حامی.....۱۱
مقدمه مترجمان.....۱۵
پیش‌گفتار.....۱۹

۱- کلیات

- گذرگاه باریک بین کشورهای پردرآمد و کشورهای با درآمد متوسط.....۳۳
میانبرهایی برای غلبه بر شکست ناشی از قابلیت.....۴۱
میانبری برای غلبه بر شکست ناشی از اندازه.....۴۸
پرواز با بالن پرش.....۵۰
سه تناقض در جهش اقتصادی.....۵۲

۲- سازوکارهای مختلف رشد در کشورهای فقیر و ثروتمند و مسیر باریک میان آنها

- ۱،۲. مقدمه.....۶۱
۲.۲. عوامل گوناگون ایجاد تله درآمد متوسط.....۶۴
۳.۲. در میان دو جنبه نوآوری: فناوری‌ها در برابر علوم.....۷۱
۴.۲. دو شکست و یک مانع برای گذار رو به بالا.....۷۶

۳- سه میانبر و ایجاد قابلیت

- ۱.۳. مقدمه.....۱۰۷
۲،۳. چند شیوه برای پرورش قابلیت‌های فناورانه.....۱۱۰
۳.۳. میانبر نخست: از تقلید تا نوآوری.....۱۱۷

- ۴,۳. میانبر دوم: از فناوری‌های با چرخه عمر کوتاه به جای فناوری‌های با چرخه عمر بلند..... ۱۲۶
- ۵,۳. میانبر سوم: مشارکت بیشتر، کمتر، و دوباره بیشتر در زنجیره جهانی ارزش..... ۱۴۶
- ۶,۳. جمع‌بندی و نکات پایانی..... ۱۵۶

۴- میانبر ترویج کسب و کارهای بزرگ و شرکت‌های کوچک و متوسط در زمان گذار

- ۱,۴. مقدمه..... ۱۶۷
- ۲,۴. آشنایی با گروه کسب و کارها..... ۱۷۰
- ۳,۴. رشد کسب و کارهای بزرگ و دستیابی به جهش اقتصادی..... ۱۷۷
- ۴,۴. چگونه میتوان SME های موفق جهانی را توسعه داد..... ۱۸۷
- ۵,۴. میانبر رشد شرکتهای عقب‌تر..... ۱۹۷

۵- پرواز با بالن از پنجره فرصت

- ۱,۵. مقدمه..... ۲۰۷
- ۲,۵. چارچوب چرخه جهش..... ۲۱۱
- ۳,۵. تغییرات رهبری و پنجره‌های فرصت..... ۲۱۸
- ۴,۵. شرایط اولیه و قابلیت‌های مورد نیاز برای تغییر رهبری..... ۲۲۷
- ۵,۵. نقش پرش و تله پیشگامی..... ۲۳۳
- ۶,۵. واکنش‌های سطح سیستم در مقابل تغییرات رهبری..... ۲۳۸
- ۷,۵. پیشروی چین و بخش خدمات به عنوان چرخه بعدی جهش..... ۲۴۵
- ۸,۵. خلاصه و دلالت‌های سیاستی..... ۲۵۷

۶- جمع‌بندی هنر جهش اقتصادی

- ۱,۶. بررسی توسعه اقتصادی از دیدگاهی مبتنی بر ظرفیت انسانی..... ۲۶۳
- ۲,۶. از شکست‌ها و موانع به میانبرها و پرش اقتصادی..... ۲۶۸
- ۳,۶. دو جعبه سیاه اقتصاد جهش..... ۲۷۲
- ۴,۶. تمایز، مشارکت و محدودیت‌ها..... ۲۷۵

۷- بکارگیری هنر جهش اقتصادی در اقتصادهای بسیار عقب‌تر

- ۱,۷. مقدمه: پرش برای توسعه پایدار..... ۲۸۹
- ۲,۷. از مسیرهای میانبر تا پرش در آفریقا..... ۲۹۲
- ۳,۷. پرش به ورای نفرین منابع در آمریکای لاتین..... ۳۱۰
- ۴,۷. انقلاب صنعتی چهارم و چشم‌انداز پرش در کشورهای جنوب شرق آسیا..... ۳۱۹
- ۵,۷. اندازه فضای سیاست‌گذاری تحت نظام WTO..... ۳۲۵

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱: درآمد سرانه کشورها بر حسب درصد درآمد سرانه ایالات متحده..... ۳۶
- شکل ۲: هنر و تناقض جهش اقتصادی..... ۵۷
- شکل ۳: نسبت تحقیق و توسعه به تولید ناخالص داخلی کشورها در گروه‌های متفاوت درآمدی کشورها..... ۷۵
- شکل ۴: چرخه عمر میانگین فناوری‌ها در بازه‌های زمانی در گذشته‌ای از اقتصادها..... ۱۴۰
- شکل ۵: روندهای FVA در کره و چین..... ۱۵۱
- شکل ۷: پرش و راهبردهای دنبال کردن مسیر توسط بنگاه‌های عقب‌تر..... ۲۱۳
- شکل ۹: پرش و منحنی زیست‌محیطی کوزنتس..... ۲۹۱

شکل ۱۰: از مدل دولت-خصوصی-دولت (GPG) به بازیگران خارجی-بناگاه‌های داخلی-دولت (FLG)..... ۳۰۴

فهرست جداول

- جدول ۱: سه نوع شکست و توسعه اقتصادی..... ۸۸
- جدول ۲: تعداد بناگاه‌های کشورهای منتخب در فهرست پانصدتایی جهانی مجله فورچون..... ۸۶
- جدول ۳: سیر تکاملی قابلیت‌های اصلی گروه‌های کسب و کار..... ۱۸۴
- جدول ۴: مقایسه بناگاه‌های در حال جهش با بناگاه‌های توسعه یافته/بالغ..... ۱۹۹
- جدول ۵: انواع راهبردهای جهش و به دام افتادن کشورهای پیشگام در تغییرات رهبری..... ۲۱۸

مقدمه حامی

دگرگونی‌هایی که در دهه‌های پس از جنگ جهانی به وقوع پیوست و نظم اقتصادی فعلی در سطح جهان را رقم زد همواره یکی از جذاب‌ترین مسائل مورد بررسی تحلیلگران بوده است. به ویژه، در دهه‌های اخیر کشورهای زیادی برای رسیدن به پیشرفت و توسعه گام برداشتند اما تنها تعداد اندکی موفق به دستیابی به این مهم شدند. فرمول جادویی که به این کشورها کمک کرد تا بتوانند از کشوری فقیر و یا در حال توسعه به ردیف محدود کشورهای توسعه یافته راه یابند، همواره موضوع جذابی برای پژوهشگران و فعالان اقتصادی بوده است.

چنان که می‌دانیم، برای تحقق رشد اقتصادی و قرار گرفتن در ردیف کشورهای توسعه یافته، بهره برداری و یادگیری از الگوهای موفق جهانی، امری ضروری است و در عین حال آگاهییم که امکان طی کردن دقیق همان مسیر و پا جای پای آنها گذاشتن ممکن نیست و حتی در صورت امکان پذیر بودن نتیجه‌ی آن همواره چند قدم عقب‌تر بودن از کشورهای توسعه یافته‌ای است که این مسیر را طی کرده‌اند.

برای جبران این جاماندگی نیاز است که کشورهای فقیر و در حال توسعه متناسب با ظرفیت‌های خود با سرعت و شتاب بیشتری در مسیر پیشرفت و توسعه یافتگی گام بردارند. همواره از خلاقیت و نوآوری در کنار حضور در اقتصاد جهانی به عنوان عوامل کلیدی برای پیشرفت یاد می‌شود اما مسئله اساسی رویکرد و نگرش به این دو موضوع است. کتاب حاضر، با رویکردی جذاب و چارچوبی مشخص با نگاهی به مسیر توسعه کشورهای مختلف به

تبیین این دو موضوع می‌پردازد. این کتاب با زبانی روشن و شیوا و به دور از اصطلاحات فنی پیچیده بیان می‌دارد که اقتصادهای فقیر و در حال توسعه با دو ضعف و یک مانع اصلی رو به رو هستند که قابلیت‌های شرکت‌های فعال در اقتصاد برای ایجاد نوآوری را تحت تاثیر قرار می‌دهد و اقتصادهای عقب‌تر را به یافتن مسیرهایی برای ایجاد قابلیت‌های نوآوری مجبور می‌کند. تنظیم و طی کردن موفق این فرآیند سوالی است که ما نیز در کشورمان به دنبال پاسخ به آن هستیم. کئون لی در این کتاب چند میانبر را برای طی کردن موفق این مسیر توسط کشوری از رده کشورهای فقیر و در حال توسعه برای رسیدن به پیشرفت و توسعه یافتگی معرفی می‌کند. یکی از جالب‌ترین موضوعات مطرح شده در این کتاب این است که کشورها در ابتدای حضور در زنجیره جهانی در بخش‌هایی حضور خواهند داشت که ارزش افزوده کمتری دارند. با حضور در این زنجیره هر کشور نکات زیادی می‌آموزد و سپس باید متناسب با ظرفیت‌های خود، بخش‌هایی از زنجیره که ارزش افزوده بیشتری دارد را حفظ کرده و اتکای کمتری به بخش‌های مشخصی از این زنجیره داشته باشد. در ابتدا نیز باید بر روی فناوری‌های با چرخه عمر کوتاه مدت تمرکز بیشتری داشته باشد و با افزایش ظرفیت‌ها به سمت توسعه فناوری‌های با چرخه عمر بلند مدت حرکت کند. سپس در دوره‌ای که کئون لی آن را دوره پرش می‌نامد، کشورهای در حال توسعه باید زودتر از کشورهای پیشرفته به فناوری‌های خاص در حوزه‌های اقتصادی دارای مزیت نسبی دست یابند و مسیر متمایزی از کشورهای پیشگام را طی کنند تا به عنوان یک مزیت رقابتی موجبات پیشی گرفتن آنها از سایر کشورها فراهم شود.

شرکت تامین سرمایه لوتوس پارسیان - حامی کتاب حاضر - به عنوان شرکتهی نوآور و خلاق در حوزه کاری خود سعی دارد با پیشتازی در ارائه خدمات تامین مالی و سرمایه‌گذاری، به بهترین شیوه ممکن نقش خود را در مسیر رشد اقتصاد کشور ایفا کند. این شرکت از ابتدای فعالیت خود تا کنون در حوزه‌های مختلفی پیشرو بوده و به طراحی و ارائه ابزارهای متنوع و متناسب با نیاز روز بازار مالی و اقتصاد کشور پرداخته است. تاسیس

اولین صندوق جسورانه در بازار سرمایه ایران، با نام صندوق جسورانه رویش لوتوس، و سرمایه‌گذاری صندوق یادشده در حوزه‌های فناورانه و نوآورانه گام کوچکیست که لوتوس در راه حمایت از نوآوری برداشته است. حمایت از انتشار کتابی که در دست دارید، نیز نشان از اهمیتی دارد که این شرکت برای رشد دانش و آگاهی در این حوزه با هدف توسعه اقتصادی کشور، قائل است. امید است با بهره‌گیری از تجارب جهانی شاهد افزایش شتاب توسعه پایدار و اعتلای هرچه بیشتر نام ایران عزیزمان باشیم.

مجتبی تقی‌پور

مدیرعامل شرکت تامین سرمایه لوتوس پارسیان